

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

برنامه آموزشی ضروری

(core curriculam)

دوره کارآموزی روانپزشکی

بازنگری مرداد سال ۱۴۰۱

فصل اول

طول دوره:

حداقل ۴ هفته (یکماه)

فصل دوم

مدت زمان ساعات مفید آموزشی:

- ۱۲۰ ساعت
- ۵ روز در هفته، هرروز ۶ ساعت.
- حداقل زمان حضور دانشجویان دربخش های بالینی ۱ از ساعت ۸ صبح لغایت ۱۲:۳۰ بعدازظهر و ۵ روز در هفته می باشد

فصل سوم

مدیر مسئول آموزشی برنامه:

دکتر فریبا صادقی موحد

مسئول آموزش گروه روانپزشکی:

دکتر فرشید شهرياری

فصل چهارم

اعضای هیأت علمی و گروه آموزشی:

اعضای درمانی	اعضای هیأت علمی و گروه آموزشی
دکتر علیرضا تمدن (متخصص اعصاب و روان) دکتر عزیز زادفتاح (متخصص اعصاب و روان) دکتر علی جهانزاده (متخصص اعصاب و روان)	دکتر فریبا صادقی موحد (متخصص اعصاب و روان) دکتر فرشید شهریاری (فوق تخصص روانپزشکی کودک و نوجوان) دکتر مهیار ندرمحمدی (دکترای روانشناسی بالینی) دکتر بهنام مولایی (دکترای روانشناسی مشاوره)

فصل پنجم

پیامدهای مورد انتظار (out comes) از برنامه آموزشی:

الف- در حیطه دانش:

- دانش نظری مصامبه با بیمار، ارزیابی فطر، اصول تشفیص افتراقی و برنامه درمانی را دارا باشد.
- بیماریهای عمده روانپزشکی طبق طبقه بندی های رایج (DSM&ICD) و جدول محتواها اعم از علت شناسی، همه گیر شناسی، تشفیص، سیر، پیش آگهی و درمان را بداند و تشفیص دهد.
- توانایی تشفیص و استدلال در مورد علایم روانپزشکی و علل احتمالی علایم را داشته باشد
- اورژانس های روانپزشکی و نحوه مراقبت های اولیه و اصول درمان را بداند و انجام دهد.
- تاثیر متقابل عوامل زیست شناختی، روانشناختی و اجتماعی را بر بیماریها (مدل اسلامی spritobiopsychosocial) بداند.
- بیماریهای رایج روانپزشکی در کشور و شیوع آنها را بداند.
- **بیماریهای رایج روانپزشکی در سطح استان ، شیوع و نحوه درمان موثر آنها را بداند.**
- برنامه های بهداشت روان ایران و نحوه ارائه آنها را بداند.
- موارد ارجاع و مشاوره را در میطه بیماریهای روانپزشکی بداند و انجام دهد.
- نحوه قرارگیری صمیع بیمار و مصامبه کننده در اتاق ویزیت و رعایت اصول ایمنی مربوط به پرفاشگری احتمالی توسط بیمار را بداند
- شیوه صمیع کنترل بیمار پرفاشگر و ایزوله کردن را بداند
- مهارتهای ارتباطی با بیمار را بداند

ب- در حیطه مهارت:

۱. توانایی مصاحبه بالینی را دارا باشد:

- الف- مهارت گوش دادن پویا و ارتباط مناسب با بیمار از گروههای سنی مختلف را دارا باشد.
- ب- مهارت دریافت پیام های کلامی و غیر کلامی از بیماران با گروههای سنی مختلف را دارا باشد.
- ج- توانایی همدلی و ارتباط بدون پیش داوری را با بیمار دارا باشد.

۲. توانایی اخذ شرح حال روانپزشکی و جمع بندی (فرمولاسیون) روانپزشکی را دارا باشد:

الف- اخذ تاریخچه روانپزشکی

ب- انجام (MSE) Minimal State Examination

ج- توانایی طرح تشخیص های مموری و تشخیص های افتراقی مناسب را بداند.

د- توانایی استدلال صحیح در مورد بیماری و علل احتمالی را داشته باشد

۳. توانایی ارزیابی عوامل فطر و موارد اورژانس روانپزشکی را دارا باشد.

۴. توانایی کنترل بیمار پرفاشگر را داشته باشد

ج- در حیطه نگرش

- نگرش مناسب به نکات اخلاقی مثل احترام به بیمار و استقلال بیمار ، عدم آسیب رسانی به بیمار ، رعایت مریم بیمار و رازداری، نسبت به مفا اسرار، شرح حال و شکایت های بیماران پیدا کند.
- نگرش مناسب نسبت به بیمار به عنوان یک انسان و نگرش مناسب به بیماری های روانی همانند سایر بیماری های طبی پیدا کند.
- نگرش معنوی زیستی (روانشناختی اجتماعی) (spiritobiopsychosocial) نسبت به بیماریها پیدا کند.
- نگرش مناسب به بیماریهای روانپزشکی ، شیوع بالا و جایگاه مبهم و تمریف شده این بیماریها در جامعه داشته باشد.
- نگرش صحیح نسبت به پیش آگهی بیماریها، پاسخ به درمان های دارویی و غیر دارویی پیدا کند.
- نگرشی بدون قضاوت نسبت به شرح حال بیمار و بیماری (روانپزشکی پیدا کند) (انگزدایی).
- نگرش منطقی در مورد علل احتمالی افتلالات روانپزشکی

فصل ششم

شاخص های تعیین محتوای ضروری (core content) و متدولوژی تعیین محتوای ضروری:

۱. شایع بودن بیماری در کشور
۲. شایع و مهم بودن بیماری در سطح جامعه
۳. تأثیر جدی بر سلامت افراد داشته باشد.
۴. تأثیر جدی بر اقتصاد جامعه
۵. قابل پیشگیری بودن بیماری و داشتن برنامه غربالگری
۶. وجود درمان های در دسترس
۷. برنامه های کشوری وزارتخانه
۸. در مورد نقش آینده دانش اموفتگان در نظام سلامت کشور باشد

فصل هفتم

محتوایی که باید آموزش داده شود و فراگرفته شود تا پیامدهای فوق الذکر حاصل شوند:

ردیف	عنوان محتوا
۱	کلیات روانپزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی های رایج در روانپزشکی
۲	شرح حال گیری (اصول و تکنیک های مصاحبه) و علامت شناسی (شامل: اشارات کلامی، اشارات غیر کلامی، گرفتن تاریخچه بالینی، تکنیک مصاحبه)
۳	رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی و اخلاق پزشکی (رازداری ، عدم آسیب رسانی ، احترام به اتونومی و...)
۴	مسائل روانپزشکی در بیماری های جسمی و ایمنی بیمار و پزشک (نحوه قرار گیری بیمار و پزشک در اتاق مصاحبه ، ایزوله کردن صحیح بیمار و کنترل بیمار پر خاشگر)
۵	مشکلات جسمی در بیماری های روانی و استدلال بالینی در مورد سیر و علل احتمالی و مدیریت درست بیمار
۶	به اشتراک گذاری تجارب فراگیران
۷	کلیات اختلالات شخصیتی (با تاکید بیشتر بر اختلالات شخصیتی شایع در منطقه بویژه اختلال شخصیت مرزی)
۸	اختلالات جنسی (شامل: چرخه طبیعی، اختلالات کارکردی)
۹	اختلال خلقی (شامل: اختلال افسردگی عمده، اختلال افسرده خوئی، اختلال خلقی دوقطبی، سوگ و فقدان، اختلال تطابق، اختلال پیش از قاعدگی، اختلال افسردگی و پسیکوز پس از زایمان) با تاکید بیشتر بر انواع افسردگی
۱۰	اختلال اضطرابی شامل: اختلال وسواسی جبری، اختلال اضطرابی منتشر، اختلال هراس، اختلال فوبیا، اختلال استرس پس از سانحه. (با تاکید بیشتر بر اختلال وسواسی - جبری و اختلال هراس که در استان شایعتر هستند)
۱۱	اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک (شامل: اسکیزوفرنی، اختلال هذیانی ، Brief psychotic disorder)
	سوء مصرف مواد (شامل: شناختن مواد شایع، علائم سوء مصرف و اعتیاد مواد، علائم ترک) با تاکید بیشتر بر مواد مخدر صنعتی جدید و نوظهور مثل شیشه ، ترامادول و الکل و...
۱۳	اختلالات سوماتوفرم (شامل: اختلال جسمانی سازی، اختلال تبدیلی، اختلال بدشکلی بدن، اختلال خودبیمارانگاری) با تاکید بر اختلال تبدیلی
۱۴	اختلالات شناختی (شامل: دمانس، دلیریوم) - اختلالات خواب
۱۵	اورژانس های روانپزشکی (شامل: خودکشی و دگرکشی، ارزیابی عوامل خطر) با تاکید بیشتر بر مبحث انواع خشونت و خود زنی
۱۶	روانپزشکی کودک و نوجوان شامل: اختلال بیش فعالی کم توجهی، اختلال سلوک و اختلال رفتار ایذایی، اختلال تیک، اختلالات اینترنالیزه در کودکان مثل افسردگی و اضطراب، بی اختیاری ادرار و بی اختیاری مدفوع ، عقب افتادگی ذهنی (توجه و آموزش بیشتر موضوع مهم فرزند پروری یا PMT)

برنامه آموزش ضروری - کارآموزی روانپزشکی

درمان های داروئی	۱۷
Spiritual Education	۱۸
انواع روان درمانی	۱۹
مهارت های ارتباطی با بیمار	۲۰
تست های روان شناختی	۲۱
روانپزشکی سالمندان	۲۲
متدهای تدریس (استدلال بالینی EBM)	۲۳
اختلال طیف وسواس	۲۴

فصل هشتم

روش آموزش دادن و فراگرفتن:

- ویزیت بیماران سرپایی در درمانگاه و آموزش مبتنی بر بیمار ویزیت شده
- حضور در کشیک نوبت عصر همراه با اینترن کشیک و حضور در درمانگاه روانپزشکی عصر

- Ambulatory teaching
- Evidence base medicine
- Case based teaching
- Task based learning
- Video presentation
- Group discussion
- Role model
- Role play
- Lecture

فصل نهم

روش های ارزیابی تکوینی (formative) دانش، مهارت و نگرش و نحوه بازخورد دادن در طول دوره :

- آزمون ۳۶۰ درجه
- مصاحبه با بیمار واقعی (Mini - cex)
- سنجش به روش CBD (case based discussion)
- پرسش و پاسخ موقع ویزیت بیماران

روش ارزیابی تراکمی یا نهایی:

- بررسی لوگ بوک (در آخر دوره)
- برگزاری امتحان به روش OSCE (در آخر دوره)
- امتحان کتبی چهار گزینه ای (در آخر دوره)
- امتحان شفاهی (در آخر دوره)

فصل دهم:

فرآیند اطلاع رسانی این برنامه آموزشی به فراگیران. اعضای هیئت علمی و مسئولین آموزشی و اجرایی دانشکده و دانشگاه:

برنامه آموزشی در تابلوی اعلانات بخش نصب می گردد.
در شروع هر دوره کارآموزان در جریان برنامه قرار خواهند گرفت.
به اعضای هیات علمی به صورت مکتوب اطلاع رسانی خواهد شد.
بر روی وب سایت دانشگاه قرار می گیرد

فصل یازدهم

فرآیند اداره و مدیریت برنامه آموزشی (curriculum management)

- مدیر گروه، مدیر برنامه آموزشی و اعضای هیئت علمی بر انجام برنامه نظارت می کنند.
- معاونت آموزشی بیمارستان دکتر فاطمی و معاونت آموزشی پزشکی عمومی دانشگاه بر حسن اجرای برنامه نظارت مستمر خواهد داشت.
- مدیر گروه روانپزشکی گزارش ارزیابی برنامه رادر فواصل منظم به دانشکده پزشکی ارائه خواهد داد.

فصل دوازدهم

منابع اصلی برای مطالعه:

Pocket handbook of psychiatry/Kaplan –sadock

**درسنامه روانپزشکی و علوم رفتاری - تالیف جمعی از اساتید دانشگاههای علوم پزشکی ایران
- انتشارات ارجمند**

منابع اضافی برای مطالعه بیشتر:

کلیات روانپزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی های رایج در روانپزشکی
مبحث رشد و چرخه طبیعی زندگی
کتابچه اصول اخلاق حرفه ای در روانپزشکی - تألیف هیات مورد روانپزشکی ایران
مبانی روانشناسی هیلگارد

Oxford Handbook of Psychiatry,

Sadock, Benjamin James; Sadock, Virginia Alcott
Title: Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical
Psychiatry,

Dulcan's Textbook of Child and Adolescent Psychiatry

Lewis child and adolescent psychiatry

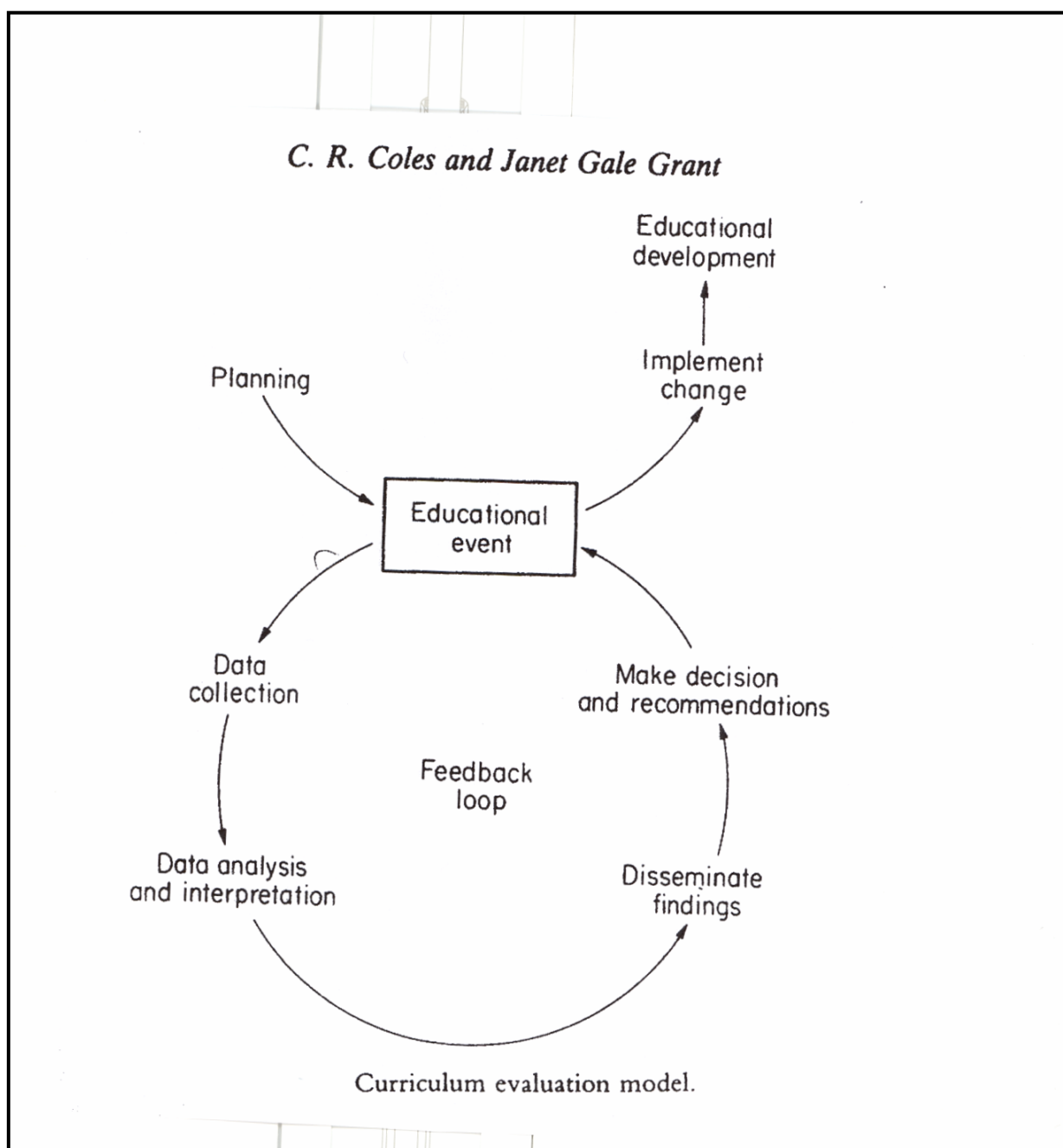
فصل سیزدهم

ارزیابی برنامه آموزشی

در هر دوره ارزیابی برنامه آموزشی توسط گروه روانپزشکی و باهمکاری و نظارت دانشکده پزشکی بصورت نظرسنجی از دانشجویان و ارزیابی درونی برنامه آموزشی بخش انجام می گیرد و از نتایج بدست آمده جهت ارتقای کیفیت برنامه آموزشی در دوره های بعدی استفاده می گردد.

فرمهای ضمیمه

فرم شماره ۱: چرخه نحوه ارزیابی برنامه آموزشی

فرم شماره ۲: ارتباط محتوا با بخش

ردیف	عنوان محتوا	مکان آموزش	زمان آموزش	استاد
۱	کلیات روانپزشکی و طبقه بندی های رایج در روانپزشکی	کلاس درس بخش روان زنان	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	دکتر شهریاری
۲	بهداشت روان	کلاس درس بخش روان زنان	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	دکتر ندرمحمدی
۳	شرح حال گیری و علامت شناسی	کلاس درس بخش روان زنان	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	دکتر زادفتاح
۴	(اصول و تکنیک های مصاحبه) (شامل: اشارات کلامی، اشارات غیر کلامی، گرفتن تاریخچه بالینی، تکنیک مصاحبه)	کلاس درس بخش روان زنان	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	دکتر ندرمحمدی
۵	رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی و اخلاق پزشکی	کلاس درس بخش روان زنان	۸/۹-۳۰/۳۰	دکتر تمدن
۶	مسائل روانپزشکی در بیماری های جسمی	کلاس درس بخش روان زنان	۸/۹-۳۰/۳۰	دکتر جهاننده
۷	مشکلات جسمی در بیماری های روانی	کلاس درس بخش روان زنان	۸/۹-۳۰/۳۰	دکتر جهاننده
۸	اختلالات خواب	کلاس درس بخش روان زنان	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	دکتر شهریاری
۹	کلیات اختلالات شخصیتی (با تاکید بیشتر بر اختلالات شخصیتی شایع در منطقه بویژه اختلال شخصیت مرزی)	کلاس درس بخش روان زنان	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	دکتر جهاننده
۱۰	اختلالات جنسی (شامل: چرخه طبیعی، اختلالات کارکردی)	کلاس درس بخش روان زنان	۸/۹-۳۰/۳۰	دکتر زادفتاح
۱۱	اختلال خلقی (شامل: اختلال افسردگی عمده، اختلال افسرده	کلاس درس بخش روان زنان	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	دکتر شهریاری

برنامه آموزش ضروری - کارآموزی روانپزشکی

			خوئی، اختلال خلقی دوقطبی، سوگ و فقدان، اختلال تطابق، اختلال پیش از قاعدگی، اختلال افسردگی و پسیکوز پس از زایمان) با تاکید بیشتر بر انواع افسردگی و سوگ	
دکتر زادفتاح	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	اختلال اضطرابی شامل: اختلال وسواسی جبری، اختلال اضطرابی منتشر، اختلال هراس، اختلال ترس، اختلال استرس پس از سانحه) (با تاکید بیشتر بر اختلال وسواسی - جبری و اختلال هراس که در جامعه شایعتر هستند)	۱۲
دکتر صادقی موحد	۸/۹-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک (شامل: اسکیزوفرنی، اختلال هذیانی (Brief psychotic disorder ،	۱۳
دکتر تمدن	۸/۹-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	سوء مصرف مواد (شامل: شناختن مواد شایع، علائم سوء مصرف و اعتیاد مواد، علائم ترک) با تاکید بیشتر بر مواد مخدر صنعتی جدید و نوظهور مثل شیشه و ترامادول والکل ...	۱۴
دکتر جهانیده	۸/۹-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	اختلالات سوماتوفرم (شامل: اختلال جسمانی سازی، اختلال تبدیلی، اختلال بدشکلی بدن، اختلال خودبیمارانگاری) با تاکید بر اختلال تبدیلی	۱۵
دکتر تمدن	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	اختلالات شناختی (شامل: دمانس، دلیریوم) و خواب	۱۶
دکتر زادفتاح	۸/۹-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	اورژانس های روانپزشکی (شامل: خودکشی و دگرکشی، ارزیابی عوامل خطر) با تاکید بیشتر بر مبحث انواع خشونت و خود زنی	۱۷
دکتر شهرياری	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	روانپزشکی کودک و نوجوان اختلال بیش فعالی کم توجهی	۱۸

برنامه آموزش ضروری - کارآموزی روانپزشکی

دکتر شهرداری	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	روانپزشکی کودک و نوجوان اختلال سلوک و اختلال رفتار ایذایی، اختلال تیک، اختلالات اینترنالیزه در کودکان (افسردگی و اضطراب، بی اختیاری ادرار و بی اختیاری مدفوع و اوتیسم]	۱۹
دکتر زادفتاح	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	درمان های دارویی	۲۰
دکتر زادفتاح	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	آنتی سایکوتیک	۲۱
دکتر ندر محمدی	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	درمان غیر دارویی	۲۲
دکتر مولایی	۸/۹-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	روان درمانی فردی و گروهی	۲۳
دکتر مولایی	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	psychoeducation	۲۴
دکتر صادقی موحد	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	اختلال وسواس و طیف آن	۲۵
دکتر شهرداری	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	مهارت های ارتباطی با بیمار	۲۶
دکتر ندر محمدی	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	متدهای تدریس (استدلال بالینی و crm (...)	۲۷
دکتر تمدن	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	روانپزشکی سالمندان	۲۸
دکتر مولایی	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	سایکومتری	۲۹
دکتر تمدن	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	خودکشی	۳۰
دکتر تمدن	۱۱/۱۲-۳۰/۳۰	کلاس درس بخش روان زنان	نرمالیتی از نظر روانپزشکی	۳۱